КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ӨКМӨТҮ

ПРАВИТЕЛЬСТВО КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ ПОСТАНОВЛЕНИЕ

2020-жылдын 18-сентябры, № 491

Квалификациялардын улуттук алкагын жактыруу жөнүндө

Кыргыз Республикасынын Президентинин 2018-жылдын 31-октябрындагы № 221 Жарлыгы менен бекитилген 2018-2040-жылдары Кыргыз Республикасын өнүктүрүүнүн улуттук стратегиясын ишке ашыруу максатында, "Билим берүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына, "Кыргыз Республикасынын Өкмөтү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 10 жана 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Өкмөтү токтом кылат:

1. Тиркемеге ылайык Квалификациялардын улуттук алкагы жактырылсын.
2. Министрликтер, мамлекеттик комитеттер жана административдик ведомстволор Квалификациялардын улуттук алкагынан келип чыгуучу тиешелүү чараларды көрүшсүн.
3. Ушул токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн Аппаратынын билим берүү, маданият жана спорт бөлүмүнө жүктөлсүн.
4. Ушул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып он күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

Премьер-министр **К.А.Боронов**

КАНЦЕЛЯРИЯСЫ №1 КАНЦЕЛЯРИЯ

КЫРГЫЗ ТОКТОМ ПОСТАНОВЛЕНИЕ ...

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ӨКМӨТҮ

ПРАВИТЕЛЬСТВО КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ ПОСТАНОВЛЕНИЕ

от 18 сентября 2020 года № 491

Об одобрении Национальной рамки квалификаций

В целях реализации Национальной стратегии развития Кыргызской Республики на 2018-2040 годы, утвержденной Указом Президента Кыргызской Республики от 31 октября 2018 года № 221, в соответствии с Законом Кыргызской Республики «Об образовании», со статьями 10 и 17 конституционного Закона Кыргызской Республики «О Правительстве Кыргызской Республики» Правительство Кыргызской Республики постановляет:

1. Одобрить Национальную рамку квалификаций согласно приложению.
2. Министерствам, государственным комитетам и административным ведомствам принять соответствующие меры, вытекающие из Национальной рамки квалификаций.
3. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на отдел образования, культуры и спорта Аппарата Правительства Кыргызской Республики.
4. Настоящее постановление вступает в силу по истечении десяти дней со дня официального опубликования.

Премьер-министр **К.А.Боронов**

КАНЦЕЛЯРИЯСЫ №1 КАНЦЕЛЯРИЯ

10137/1
18 09 20

Тиркеме

Квалификациялардын улуттук алкагы

1-глава. Жалпы жоболор

1. Ушул Квалификациялардын улуттук алкагы (мындан ары – КУА) квалификациялардын тармактык/сектордук алкактарын, кесиптик стандарттарды иштеп чыгуу үчүн квалификациялардын деңгээлдеринин бирдиктүү шкаласын аныктайт, ал квалификациялардын тармактар аралык салыштырылышын камсыздайт жана адистердин квалификацияларынын шайкеш келүүсүн ырастоо жана ыйгаруу системасы үчүн негиз болуп саналат.

2. Ушул КУАда төмөнкү терминдер жана аныктамалар колдонулат:

1) кошумча кесиптик билим берүү – кесиптерге карата квалификациялык талаптарга ылайык негизги кесиптик билим берүү программаларынын чегинен тышкары кесиптик билимге ээ адамдардын квалификациясын үзгүлтүксүз жогорулатууга жана кесиптик кайра даярдоого багытталган жана адамдардын ишкердик жана чыгармачылык жөндөмдөрүн өнүктүрүүгө, ошондой эле алардын маданий деңгээлин жогорулатууга көмөктөшүүчү билим берүү;

2) Квалификациялардын европалык алкагы – бардык деңгээлдеги билим берүүнүн квалификацияларынын жалпыланган түзүмүн баяндоочу, квалификациялардын улуттук системалары менен салыштырылуучу алкактык конструкция;

3) квалификациянын бирдиги – окутуу курсунун же программасынын алкагындагы элементтердин (модулдардын) бири, аны өздөштүрүү бекитилген үлгүдөгү документке (сертификатка) ээ болууга алып келет;

4) когнитивдик көндүмдөр — логикалык, интуитивдик жана чыгармачылык ой жүгүртүүнү окуу процессинде жана/же кесиптик иште колдонуу;

5) инсандык компетенциялар - конкреттүү турмуштук жана/же кесиптик кырдаалды кыйла натыйжалуу чечүүгө багытталган жүрүм-турум иш-аракеттери;

6) эмгек предмети – өндүрүш процессинде адамдын таасирине дуушар болуучу буюм же буюмдардын топтому;

7) кесиптик билимдер – кесиптик иште натыйжаларга жетишүү максатында кызматтык милдеттерин сапаттуу аткаруу үчүн зарыл болгон теориялык илимий маалыматтардын жана таанып-билүүлөрдүн, ошондой эле иштин белгилүү бир чөйрөсүндөгү маалымдуулуктун жыйындысы;

8) теориялык билим – объекттерди жалпы жана зарыл мүнөздөмөлөрү жагынан чагылдыруучу чындык жөнүндө жалпыланган түшүнүк. Ал иштин белгилүү бир чөйрөсүн баяндоого жана түшүндүрүүгө мүмкүндүк берүүчү

Приложение

Национальная рамка квалификаций

Глава 1. Общие положения

1. Настоящая Национальная рамка квалификаций (далее – НРК) определяет единую шкалу квалификационных уровней для разработки отраслевых/секторальных рамок квалификаций, профессиональных стандартов, которая обеспечивает межотраслевую сопоставимость квалификаций и является основой для системы подтверждения соответствия и присвоения квалификации специалистов.

2. В настоящей НРК используются следующие термины и определения:

1) дополнительное профессиональное образование - образование, направленное на непрерывное повышение квалификации и профессиональную переподготовку лиц, имеющих профессиональное образование, за пределами основной образовательной профессиональной программы в соответствии с квалификационными требованиями к профессиям и способствующее развитию деловых и творческих способностей лиц, а также повышению их культурного уровня;

2) Европейская рамка квалификаций - рамочная конструкция, описывающая обобщенную структуру квалификаций образования всех уровней, сопоставимую с национальными системами квалификаций;

3) единица квалификации - один из элементов (модулей) в рамках курса или программы обучения, освоение которого приводит к получению документа (сертификата) утвержденного образца;

4) когнитивные навыки - использование в процессе обучения и/или профессиональной деятельности логического, интуитивного и творческого мышления;

5) личностные компетенции - поведенческие действия, направленные на наиболее эффективное решение конкретной жизненной и/или профессиональной ситуации;

6) предмет труда - вещь или комплекс вещей, которые подвергаются воздействию человека в процессе производства;

7) профессиональные знания - совокупность теоретических научных сведений и познаний, а также осведомленности в определенной сфере деятельности, необходимые для качественного исполнения должностных обязанностей с целью достижения результатов в профессиональной деятельности;

8) теоретическое знание - обобщенное представление о действительности, отображающее ее со стороны всеобщих и необходимых

ченемдик укуктук актыларды түшүнүүнү демонстрация кылууну божомолдойт;

9) фактологиялык билимдер - объекттерди сезип кабыл алууда кандай болсо ошондой баяндоо, ошондой эле аларды белгилүү бир белгилер боюнча классификациялоо жана системалаштыруу;

3. КУА төмөнкү принциптерге негизделген:

1) жаранга өмүр бою билим берүү;

2) квалификациялар системасынын ачык-айкындуулугу жана ийкемдүүлүгү;

2) билим берүү траекториясын жекелештирүү.

2-глава. КУАнын мазмуну

4. КУА колдонуучулардын ар кандай топторуна (мамлекеттик органдарга, иш берүүчүлөргө, ишканаларга, билим берүү уюмдарына, жарандарга) арналган жана төмөнкүлөргө мүмкүндүк берет:

1) бирдиктүү методологиялык негизде кесиптик стандарттарды, билим берүү стандарттарын жана билим берүү программаларын иштеп чыгууга;

2) кесиптик жана билим берүү стандарттарын иштеп чыгууда адистерди жана окуу жайлардын бүтүрүүчүлөрүн квалификацияга жана компетенцияларга окуунун натыйжаларына карата бирдиктүү позициядагы талаптарды баяндоого;

3) кесиптик билим берүүнүн бардык деңгээлдеринин бүтүрүүчүлөрүнүн квалификацияларын баалоо материалдарын жана аныктоо жол-жоболорун иштеп чыгууга;

4) эмгек рыногун жана билим берүү системасын өнүктүрүүнүн жалпы стратегиясын түзүүгө, анын ичинде конкреттүү квалификацияга ээ болууга, квалификациялык деңгээлин жогорулатууга, карьералык өсүүгө алып келүүчү билим берүүнүн ар кандай траекторияларын пландоого.

5. КУА квалификациялардын жана компетенциялардын тармактар аралык салыштырылышын камсыздайт, адистерге квалификацияларды ыйгаруу жана шайкеш келүүсүн ырастоо системасы үчүн негиз болуп саналат.

6. КУАда жеке жана кесиптик компетенцияларга, билгичтиктерге жана көндүмдөргө, билимдерге карата талаптардын түзүмдүк баяндамасы келтирилет, аларды деталдаштыруу квалификациялардын тармактык алкактарында жана кесиптик стандарттарда ишке ашырылат.

7. КУАнын негизги элементтери болуп төмөнкүлөр саналат:

- квалификациялардын деңгээлдери;
- квалификациялык деңгээлдердин дескрипторлору;
- квалификациялык деңгээлдерге жетишүүнүн вариативдүү жолдору;
- формалдык окутуунун алкагында квалификациялык деңгээлге жетишүү үчүн эмгек сыйымдуулугу.

характеристик объектов. Оно предполагает демонстрацию понимания нормативных правовых актов, дающих возможность описания и объяснения определенной сферы действительности;

9) фактологические знания - описание форм проявления объектов такими, какими они предстают в чувственном восприятии, а также классификация и систематизация их по определенным признакам.

3. НРК основывается на следующих принципах:

1) обучение гражданина на протяжении всей его жизни;

2) открытость и гибкость системы квалификаций;

3) индивидуализация образовательной траектории.

Глава 2. Содержание НРК

4. НРК предназначена для различных групп пользователей (государственных органов, работодателей, предприятий, образовательных организаций, граждан) и позволяет:

1) разрабатывать на единой методологической основе профессиональные стандарты, стандарты образования и образовательные программы;

2) описывать с единых позиций требования к результатам обучения квалификации и компетенциям специалистов и выпускников учебных заведений при разработке профессиональных и образовательных стандартов;

3) разрабатывать оценочные материалы и процедуры определения квалификации выпускников всех уровней профессионального образования.

4) формировать общую стратегию развития рынка труда и системы образования, в том числе планировать различные траектории образования, ведущие к получению конкретной квалификации, повышению квалификационного уровня, карьерному росту.

5. НРК обеспечивает межотраслевую сопоставимость квалификаций и компетенций, является основой для системы подтверждения соответствия и присуждения квалификаций специалистам.

6. В НРК приводится структурное описание требований к личностным и профессиональным компетенциям, к умениям и навыкам, к знаниям, их детализация осуществляется в отраслевых рамках квалификаций и профессиональных стандартов.

7. Основными элементами НРК являются:

- уровни квалификаций;
- дескрипторы квалификационных уровней;
- вариативные пути достижения квалификационных уровней;
- трудоемкость для достижения квалификационного уровня в рамках формального обучения.

8. В НРК выделены 9 (девять) уровней квалификации, которые могут содержать подуровни, в зависимости от изменений на национальном и

8. КУАда квалификациянын 9 (тогуз) деңгээли аныкталган, алар улуттук жана региондук/эл аралык эмгек рынокторунда жана улуттук билим берүү системасындагы өзгөрүүлөргө жараша кичи деңгээлдерди камтышы мүмкүн.

9. Квалификациялык деңгээлдер дескрипторлор аркылуу белгиленет жана баяндалат.

Квалификациялык деңгээлдердин дескрипторлорунун функциясы болуп конкреттүү квалификациянын абалын көрсөтүү саналат. Дескрипторлор окуучуларга, билим берүү уюмдарына жана иш берүүчүлөргө конкреттүү квалификацияны билим берүү формасына карабастан, башкаларга карата позициялоого жана баалоого жардам берет.

10. КУАнын дескрипторлору төмөнкү принциптерди эске алуу менен ишке ашырылат:

1) комплекстүүлүк – дескрипторлор билим берүүнүн бардык түрүн, анын ичинде формалдык эмес жана информалдык билим берүүнү камтуу үчүн жетишээрлик жалпы болушу керек, квалификациялардын заманбап түрлөрүн чагылдыруусу зарыл;

2) ачык-айкындуулук жана салыштырмалуулук – дескрипторлор эл аралык салыштыруу үчүн багыт берүүчү катары кызмат кылышы керек;

3) жөнөкөйдөн татаалга – дескрипторлор төмөнкү деңгээлден кыйла жогорку деңгээлге өтүүдө окутуунун натыйжаларынын жогорулашын жана татаалданышын чагылдырышы керек;

4) ийкемдүүлүк – дескрипторлор эмгек рыногунда пайда болуучу квалификациялардын жаңы түрлөрүн иштеп чыгууга жана квалификациялык алкакка оңой киргизүүгө мүмкүндүк бериши керек.

11. Ушул КУАнын 10-пунктунда аталган принциптерге ылайык КУАнын ар бир дескриптору окууну же анын өзүнчө бир этабын аяктагандыгын айгинелөөчү квалификациялар үчүн типтүү билим берүүдөгү жетишкендиктерге жана жөндөмдөргө карата күтүүлөрдүн жалпы баяндамасын сунуштайт.

Дескрипторлор билим берүүнүн ар бир деңгээлинде билим алуучуга карата кандай талаптарды коюу максатка ылайык экендиги жөнүндө маалыматты камтыйт жана окутуунун натыйжаларын мүнөздөйт.

12. КУА формалдык, формалдык эмес жана информалдык билим берүүнү айкалыштырууга мүмкүндүк берүү менен окутуунун бардык мүмкүн болуучу формаларын жана түрлөрүн эске алып квалификацияларга ээ болуунун жана өнүктүрүүнүн ийкемдүү траекторияларын түзүү мүмкүнчүлүгүн бекемдейт. Билим берүүнүн, окутуунун ар кандай формаларын жана практикалык тажрыйбаны тактоо секторлук/тармактык алкактардын жана кесиптик стандарттардын ичинде ишке ашырылат.

Окутууга, билим берүүгө, практикалык иш тажрыйбасына байланыштуу квалификациянын деңгээлине жетишүүнүн негизги жолдору 2-таблицада берилген.

региональном/международном рынках труда и в национальной системе образования.

9. Квалификационные уровни устанавливаются и описываются посредством дескрипторов.

Функцией дескрипторов квалификационных уровней является указание положения конкретной квалификации. Дескрипторы помогают учащимся, образовательным организациям и работодателям позиционировать и оценивать конкретную квалификацию по отношению к другим независимо от форм образования.

10. Дескрипторы НРК осуществляется с учетом следующих принципов:

1) комплексности - дескрипторы должны быть достаточно общими, чтобы охватывать все виды образования, включая неформальное и информальное, отражать современные виды квалификаций;

2) прозрачности и сопоставимости - дескрипторы должны выступать в качестве ориентира для международного сравнения;

3) от простого к сложному - дескрипторы должны отражать увеличение и усложнение результатов обучения при переходе от нижнего к более высокому уровню;

4) гибкости - дескрипторы должны позволять разрабатывать и легко встраивать в квалификационную рамку новые виды квалификаций, появляющиеся на рынке труда.

11. В соответствии с принципами, указанными в пункте 10 настоящей НРК, каждый дескриптор НРК предлагает общую формулировку ожиданий относительно образовательных достижений и способностей, типичных для квалификации, свидетельствующих об окончании обучения или его отдельного этапа.

Дескрипторы содержат информацию о том, какие требования целесообразно предъявлять к обучаемому на каждом из образовательных уровней и характеризуют результаты обучения.

12. НРК закрепляют возможность формирования гибких траекторий получения и развития квалификаций с учетом всех возможных форм и видов обучения, позволяя сочетать формальное, неформальное и информальное образование. Уточнение различных форм образования, обучения и практического опыта будет осуществляться внутри секторальных/отраслевых рамок и профессиональных стандартов.

Основные пути достижения уровня квалификации, связанные с обучением, образованием, практическим опытом работы, представлены в таблице 2.

2-таблица.

Квалификациялык деңгээл	Квалификациялык деңгээлге жетишүүнүн жолдору
1	Баштапкы жалпы билим берүү, жумуш ордунда кыска мөөнөттүү окутуу, практикалык тажрыйба
2	Негизги жалпы билим берүү жана кыска мөөнөттүү курстар. Негизги жалпы билим берүү жана практикалык тажрыйба
3	Негизги жалпы билим берүү жана кесиптик даярдоо. Негизги жалпы билим берүү жана практикалык тажрыйба
4	Баштапкы кесиптик билим берүү деңгээлинин программалары, практикалык тажрыйба. Орто жалпы билим берүү, кошумча кесиптик билим берүү жана практикалык тажрыйба
5	Орто кесиптик билим берүү деңгээлинин программалары, практикалык тажрыйба. Баштапкы кесиптик билим берүү деңгээлинин программалары (толук орто билимдин базасында), практикалык тажрыйба
6	Бакалавриат. Орто кесиптик билим берүү деңгээлинин программалары жана кошумча кесиптик билим берүү, практикалык тажрыйба
7	Магистратура, практикалык тажрыйба. Специалитет, практикалык тажрыйба. Бакалавриат жана кошумча кесиптик билим берүү, практикалык тажрыйба
8	Жогорку окуу жайдан кийинки билим берүү (илимдин кандидаты, философия доктору (PhD)/тармак боюнча доктор квалификациясын алууга жана/же практикалык тажрыйбага ээ болууга алып келүүчү программалар). Магистратура же специалитет, кошумча кесиптик билим берүү, практикалык тажрыйба.
9	Жогорку окуу жайдан кийинки билим берүү (илимдин доктору квалификациясы, практикалык тажрыйба) жана тармактык, тармактар аралык, эл аралык деңгээлде коомдук-кесиптик таануу. Жогорку окуу жайдан кийинки билим берүү (илимдин кандидаты, философия доктору (PhD)/тармак боюнча доктор квалификациялары, практикалык тажрыйба жана/же кошумча кесиптик билим берүү) жана тармактык, тармактар аралык, эл аралык деңгээлде коомдук-кесиптик таануу

13. Формалдык билим берүүнүн алкагында квалификациялык деңгээлге жетишүү үчүн эмгек сыйымдуулугу квалификациялардын сектордук/тармактык алкактарынын жана кесиптик стандарттардын ичинде аныкталат.

Таблица 2

Квалификационный уровень	Пути достижения квалификационного уровня
1	Начальное общее образование, краткосрочное обучение на рабочем месте, практический опыт
2	Основное общее образование и краткосрочные курсы. Основное общее образование и практический опыт
3	Основное общее образование и профессиональная подготовка. Основное общее образование и практический опыт
4	Программы уровня начального профессионального образования, практический опыт. Среднее общее образование, дополнительное профессиональное образование и практический опыт
5	Программы уровня среднего профессионального образования, практический опыт. Программы уровня начального профессионального образования (на базе полного среднего образования), практический опыт
6	Бакалавриат. Программы уровня среднего профессионального образования и дополнительное профессиональное образование, практический опыт
7	Магистратура, практический опыт. Специалитет, практический опыт. Бакалавриат и дополнительное профессиональное образование, практический опыт
8	Послевузовское образование (программы, ведущие к получению квалификации кандидата наук, доктора философии (PhD/доктора по профилю и/или практический опыт). Магистратура или специалитет, дополнительное профессиональное образование, практический опыт
9	Послевузовское образование (квалификация доктора наук, практический опыт) и общественно-профессиональное признание на отраслевом, межотраслевом, международном уровне. Послевузовское образование (квалификации кандидата наук, доктора философии (PhD/доктора по профилю и практический опыт и/или дополнительное профессиональное образование) и общественно-профессиональное признание на отраслевом, межотраслевом, международном уровне

13. Трудоемкость для достижения квалификационного уровня в рамках формального обучения, определяется внутри секторальных/отраслевых рамок квалификаций и профессиональных стандартов.

Для 1-4 квалификационных уровней трудоемкость измеряется в часах.

Для 5-8 квалификационных уровней трудоемкость измеряется в кредитах.

1-4-квалификациялык деңгээлдер үчүн эмгек сыйымдуулугу сааттар менен өлчөнөт.

5-8-квалификациялык деңгээлдер үчүн эмгек сыйымдуулугу кредиттер менен өлчөнөт.

Мында орто жана жогорку кесиптик билим берүү деңгээлдеринин кредиттеринин саны мамлекеттик билим берүү стандарттарына ылайык келет, аларга ылайык 1 кредит 30 академиялык саатка барабар.

9-квалификациялык деңгээлдин эмгек сыйымдуулугу формалдык түрдө бекитилбейт.

Эмгек сыйымдуулугу (кредиттер, сааттар), узактыгы (айлар, жылдар)	КУАнын деңгээли
Башталгыч жалпы билим берүүдөгү жылдардын саны, жумуш ордунда окутуу (нускама берүү) 2ден 8 саатка чейин же ага эквиваленттүү тажрыйба алуу үчүн зарыл болгон убакыт	1
Башталгыч жана негизги жалпы билим берүүдөгү жылдардын саны, жумуш ордунда 100 саатка чейин окутуу же ага эквиваленттүү тажрыйба алуу үчүн зарыл болгон убакыт	2
Башталгыч, негизги, орто жалпы билим берүүдөгү жылдардын саны, 1200 саатка чейин формалдык билим берүү же ага эквиваленттүү тажрыйба алуу үчүн зарыл болгон убакыт	3
Баштапкы кесиптик билим берүү деңгээлинин программаларынын 1-2-жылы, башталгыч, негизги, орто жалпы билим берүүдөгү жылдардын саны	4
2-4 жыл -120-240 кредит	5
240 кредит	6
60-180 кредит	7
180-240 кредит	8
Аныкталбайт	9

3-глава КУАнын түзүмү

Деңгээл	Билимдер	Көндүмдөр	Инсандык компетенциялар (1 - өз алдынчалык, 2 - жоопкерчилик, 3 - коммуникация)
1	Элементардык жалпы билимге жана эмгек предмети жана эмгек процесси жөнүндө элементардык билимдерге ээ	Баалоонун алдын ала белгиленген эрежелери жана критерийлери менен окуу жана иштөө жаатында элементардык милдеттерди аткаруу үчүн талап кылынган көндүмдөргө ээ	1 - туруктуу чөйрөдө түздөн-түз жетекчилик алдында иштейт жана/же окуйт. Белгиленген критерийлер боюнча өзүнүн аракеттерин жана башкалардын аракеттерин баалайт. 2 - өзүнүн аракеттери жана эмгегинин натыйжалары үчүн жоопкерчилик тартат. 3 - оозеки же жазуу жүзүндө маалымат алмашат.
2	Фактологиялык жалпы	Баалоонун алдын ала белгиленген эрежелери	1 - командада жөнөкөй типтүү милдеттерди аткаруудагы өз

При этом количество кредитов уровней среднего и высшего профессионального образования соответствуют государственным образовательным стандартам, согласно которым 1 кредит равняется 30 академическим часам.

Трудоемкость 9 квалификационного уровня формально не закрепляется.

Трудоемкость (кредиты, часы) продолжительность (месяцы, годы)	Уровень НРК
Количество лет начального общего образования, обучение (инструктаж) на рабочем месте от 2 до 8 часов или время, необходимое для получения опыта, эквивалентного ему	1
Количество лет начального и основного общего образования, до 100 часов обучения на рабочем месте или время, необходимое для получения опыта, эквивалентного ему	2
Количество лет начального, основного, среднего общего образования, до 1200 часов формального образования или время, необходимое для получения опыта, эквивалентного ему	3
1-2 года программ уровня начального профессионального образования количество лет начального, основного, среднего общего образования	4
2-4 года -120-240 кредитов	5
240 кредитов	6
60-180 кредитов	7
180-240 кредитов	8
Не определяется	9

Глава 3. Структура НРК

Уровень	Знания	Навыки	Личностные компетенции (1 - самостоятельность, 2 - ответственность, 3 - коммуникация)
1	Владеет элементарными общими знаниями и элементарными знаниями о предмете труда и трудовом процессе	Владеет навыками, требующимися для выполнения элементарных задач в области обучения и работы с заранее установленными правилами и критериями оценки	1 - работает и/или учится под прямым руководством в стабильной среде. Оценивает свои собственные действия и действия других по установленным критериям. 2 - несет ответственность за собственные действия и результаты труда. 3 - обменивается информацией в устной или письменной форме
2	Владеет фактологическими общими знаниями и знаниями об основах предмета труда, средств и	Владеет когнитивными и практическими навыками, необходимыми для выполнения	1 - работает и/или учится под прямым руководством в команде в роли участника с ограниченной долей самостоятельности при решении простых типовых задач.

	билимдерге жана эмгек предметинин, натыйжага жетишүү каражаттарынын жана ыкмаларынын негиздери жөнүндө билимдерге ээ	жана критерийлери менен аракеттенүү каражаттарын жана ыкмаларын тандоо мүмкүнчүлүгү бар иштөө жана окуу жаатындагы жөнөкөй типтүү милдеттерди аткаруу үчүн керектүү когнитивдик жана практикалык көндүмдөргө ээ	алдынчалыгынын үлүшү чектелген катышуучунун ролунда түздөн-түз жетекчилик алдында иштейт жана/же окуйт. Белгиленген критерийлер боюнча өзүнүн аракеттерин жана башкалардын аракеттерин баалайт. 2 - өзүнүн аракеттери жана эмгегинин натыйжалары үчүн жоопкерчилик тартат. 3 - оозеки жана жазуу жүзүндөгү коммуникацияны колдонуу менен кайтарым байланыш жүргүзөт.
3	Иштөө жана окуу чөйрөсүндө негизги принциптердин жана процесстердин фактологиялык жалпы жана кесиптик билимдерге ээ	Негизинен алдын ала каралган критерийлерге ылайык аракеттенүүнүн каражаттарын жана ыкмаларын тандоо жана колдонуу аркылуу иштөө жана окуу жаатындагы кесиптик милдеттерди аткаруу үчүн зарыл болгон когнитивдик жана практикалык көндүмдөргө ээ.	1 - өзүнүн жүрүм-турумун учурдагы жагдайларга ыңгайлаштыруу менен иш жана окуу жаатындагы кесиптик милдеттерди аткарууда өз алдынча иштейт жана/же окуйт. Белгиленген критерийлер боюнча өзүнүн аракеттерин жана башкалардын аракеттерин баалайт. 2 - өзүнүн аракеттери жана эмгегинин натыйжалары жана башкалардын аракеттери үчүн жоопкерчилик тартат. 3 - команданын башка мүчөлөрүнө мезгил-мезгили менен колдоо көрсөтүп турат.
4	Иштөө жана окуу жаатындагы технологиялар жөнүндө фактологиялык, теориялык жалпы жана кесиптик билимдерге ээ	Жумушчу кырдаалды жана анын алдын ала айтууга мүмкүн болгон өзгөрүүлөрүн баалоону талап кылуучу ар түрдүү кесиптик милдеттерди аткаруу үчүн зарыл болгон когнитивдик жана практикалык көндүмдөргө ээ	1 - учурдагы кырдаалды жана анын алдын ала айтууга мүмкүн болгон кесепеттерин талдоону эске алуу менен иштөө жана окуу жаатында өзүнүн ишин пландайт жана уюштурат. Белгиленген критерийлер боюнча өзүнүн аракеттерин жана башкалардын аракеттерин баалайт. 2 - өзүнүн аракеттери жана эмгегинин натыйжалары үчүн жоопкерчилик тартат. 3 - командада иш алып барат, кесиптештери, жетекчилиги жана керектөөчүлөр менен натыйжалуу баарлашат.
5	Иштөө жана окуу жаатындагы ар түрдүү	Кесиптик ишти талдоонун когнитивдик жана практикалык	1 - иштөө жана окуу жаатындагы өз алдынча ишти жана адамдар тобунун иштерин жүргүзөт.

	способах достижения результата	простых типовых задач в области работы и обучения, с возможностью выбора средств и способов действия с заранее установленными правилами и критериями оценки	Оценивает свои собственные действия и действия других по установленным критериям. 2 - несет ответственность за собственные действия и результаты труда. 3 - осуществляет обратную связь, применяя устные и письменные коммуникации
3	Владеет фактологическими общими и профессиональными знаниями основных принципов и процессов в области работы и обучения.	Владеет когнитивными и практическими навыками, необходимыми для выполнения профессиональных задач в области работы и обучения, путем выбора и применения средств и способов действия в соответствии с критериями, которые в основном были заранее предусмотрены	1 - работает и/или учится самостоятельно при решении профессиональных задач в области работы и обучения, адаптируя свое поведение к существующим обстоятельствам. Оценивает свои собственные действия и действия других по установленным критериям. 2 - несет ответственность за собственные действия и результаты труда и действия других. 3 - оказывает периодическую поддержку другим членам команды
4	Владеет фактологическими, теоретическими общими и профессиональными знаниями о технологиях в области работы и обучения	Владеет когнитивными и практическими навыками, необходимыми для решения различных типов профессиональных задач, требующих оценки рабочей ситуации и ее предсказуемых изменений	1 - планирует и организует собственную деятельность в области работы и обучения, с учетом анализа существующей ситуации и ее предсказуемых последствий. Оценивает свои собственные действия и действия других по установленным критериям. 2 - несет ответственность за собственные действия и результаты труда. 3 - работает в команде, эффективно общается с коллегами, руководством и потребителями
5	Владеет интегрированными теоретическими общими и профессиональными знаниями, необходимыми для решения различных	Владеет когнитивными и практическими навыками анализа профессиональной деятельности. Решает поставленные	1 - осуществляет самостоятельную деятельность и деятельность группы людей в области работы и обучения. 2 - несет ответственность за действия и результаты труда группы людей. Участвует в управлении и в оценке

	практикалык миддеттерди аткаруу үчүн зарыл болгон интеграцияланган теориялык жалпы жана кесиптик билимдерге ээ	көндүмдөрүнө ээ. Иш жана окуу жаатындагы алдыга коюлган кесиптик миддеттерди аткарат, комплекстүү ыкмаларды жана мамилелерди колдонуу менен сунушталган варианттардан чечүү жолдорун тандайт	2 - адамдар тобунун аракеттери жана эмгектеринин натыйжалары үчүн жоопкерчилик тартат. Алдын ала айтуу мүмкүн болбогон өзгөрүүлөр шарттарында башка адамдардын иштерин башкарууга жана баалоого катышат. 3 - адамдардын чакан топторунун ичинде коммуникацияны камсыздоого жөндөмдүү.
6	Иштөө жана окуу жаатындагы теорияларды жана принциптерди критикалык түшүнүүнү кошуу менен интеграцияланган жалпы жана кесиптик билимдердин кенири диапазонуна ээ	Иштөө жана окуу жаатындагы татаал проблемаларды чечүү үчүн ыкмалардын кенири топтомуна, анын ичинде инновациялык, аларды тандоо жана колдонуу көндүмдөрүнө, ошондой эле критикалык ой жүгүртүү көндүмдөрүнө ээ	1 - комплекстүү аракеттерди, процесстерди башкарат. 2 - иштөө же окуу жаатында алдын ала айтууга мүмкүн болбогон шарттарда чечимдерди кабыл алуу үчүн, ошондой эле айрым адамдардын же топтордун кесиптик өнүгүүсүн башкаруу үчүн жоопкерчилик тартат. Эксперттик топтордун ишине жана өнүктүрүүнүн стратегиялык пландарын иштеп чыгууга катышат. 3 - иштиктүү баарлашууну ишке ашырат жана өнөктөштүк мамилелерди колдойт.
7	Иштөө жана окуу жаатындагы тар адистештирилген билимдерге жана илимий изилдөө ыкмаларына, ошондой эле чектеш чөйрөлөрдөгү жалпы жана кесиптик билимдерге ээ	Илимий изилдөөлөрдү жана/же инновациялык кесиптик иштерди жүргүзүү, жаңы билимдерди иштеп чыгуу үчүн, оригиналдуу идеялар жана/же илимий изилдөөлөр үчүн стратегиялык миддеттерди жана проблемаларды чечүүнүн адистештирилген көндүмдөрүнө ээ	1 - инновациялык ыкмаларды колдонуу менен татаал алдын ала айтууга мүмкүн болбогон жумушчу же окутуу чөйрөсүн башкарат жана кайра өзгөртөт. 2 - алдын ала айтууга мүмкүн болбогон шарттарда чечимдерди кабыл алуу үчүн жоопкерчилик тартат. Стратегиялык топтук көрсөткүчтөрдү баалайт. 3 - эксперттик/кесипкөй топтордун/уюмдардын иштерин уюштурат, алардын ишинин натыйжасын көрсөтөт. Профилдик жана чектеш тармактардын деңгээлинде кесипкөй талаш-тартыштарды жүргүзөт. Иштин бардык чөйрөлөрүндө коммуникациялык миддеттерди аткарат.
8	Эмгек ишмердиги же чектеш чөйрөлөрдө окутуу	Изилдөөлөр жана/же инновациялар жаатындагы маанилүү проблемаларды чечүү үчүн, ошондой эле	1 - кесиптик иштин же окутуунун алдыңкы чөйрөлөрүндө, анын ичинде изилдөөлөр чөйрөсүндө да өз алдынчалыкты.

	типов практических задач в области работы и обучения	профессиональные задачи в области работы и обучения, выбирает пути решения из рекомендованных вариантов, используя комплексные методы и подходы	деятельности других лиц в условиях непредсказуемых изменений. 3 - способен обеспечивать коммуникацию внутри малой группы людей
6	Владеет широким диапазоном интегрированных общих и профессиональных знаний, включая критическое понимание теорий и принципов, в области работы и обучения	Владеет широким набором методов, включая инновационные, навыками их выбора и применения для решения сложных проблем в области работы и обучения, а также навыками критического мышления	1 - управляет комплексными действиями, процессами. 2 - несет ответственность за принятие решений в непредсказуемых условиях в области работы или обучения, а также за управление профессиональным развитием отдельных лиц или групп. Участвует в работе экспертных групп и разработке стратегических планов развития. 3 - осуществляет деловое общение и поддерживает партнерские отношения
7	Владеет узкоспециализированными знаниями и методами научного исследования в области работы или обучения, а также общими и профессиональным и знаниями в смежных областях	Владеет специализированными навыками решения стратегических задач и проблем для проведения научных исследований и/ или инновационной профессиональной деятельности, производства новых знаний, для оригинальных идей и/или научных исследований	1 - управляет и преобразует сложную непредсказуемую рабочую или учебную среду, применяя инновационные подходы. 2 - несет ответственность за принятие решений в непредсказуемых условиях. Оценивает стратегические групповые показатели. 3 - организует деятельность экспертных/профессиональных групп/организаций, представляет результаты их работы. Ведет профессиональные дискуссии на уровне профильных и смежных отраслей. Решает коммуникационные задачи во всех сферах деятельности
8	Владеет самыми передовыми знаниями в области трудовой деятельности или	Владеет самыми передовыми и специализированными умениями и методами, включая синтез и оценку,	1 - демонстрирует самостоятельность, инновационность, научную и профессиональную цельность, а также устойчивую приверженность разработке новых идей или процессов в

	жааттарында эң алдыңкы билимдерге ээ	учурдагы билимдерди же кесиптик практикаларды кеңейтүү жана кайрадан ойлонуштуруу үчүн зарыл болгон, синтезди жана баалоону камтыган эң алдыңкы адистештирилген билгичтиктерге жана ыкмаларга ээ	инновациялуулукту, илимий жана кесиптик бүтүндүктү, ошондой эле жаңы идеяларды же процесстерди иштеп чыгууга карата туруктуу жактоочулукту көрсөтөт. 2 - өзүнүн изилдөөлөрүнүн натыйжаларын институттук деңгээлде жана/же тармактын масштабында ишке киргизүү үчүн жоопкерчилик тартат. 3 - татаал же дисциплиналар аралык милдеттерди аткарууда изилдөөчүлүк же кесипкөй топторго жетекчилик кылат.
9	Кесиптик чөйрөдө изилдөөлөр жана инновациялар жаатындагы комплекстүү тармактык жана тармактар аралык жаңы билимдерге ээ	Өндүрүштүк жана изилдөөчүлүк процесстердин натыйжалуулугун жогорулатууга байланышкан методологиялык, программалык же изилдөөчүлүк мүнөздөгү проблемаларды чечүү көндүмдөрүнө ээ	1 - илимий интерде... алдыңчалыктын эң жогорку деңгээлин көрсөтөт. 2 - өзүнүн изилдөөлөрүн жана илимий жамааттын изилдөөлөрүн, ошондой эле алардын экономикалык натыйжасын тармактын, өлкөнүн масштабында, эл аралык деңгээлде ишке киргизүүнүн натыйжасы үчүн жоопкерчилик тартат. 3 - чоң илимий жана/же өндүрүштүк жамааттар, ошондой эле илимий кадрларды даярдоодо стратегиялык жетекчилик кылуу жөндөмүн көрсөтөт.

	обучения в смежных областях	необходимыми для решения важнейших проблем в области исследований и/или инноваций, а также для расширения и переосмысления существующих знаний или профессиональной практики	передовых областях профессиональной деятельности или обучения, включая исследования. 2 - несет ответственность за внедрение результатов своих исследований на институциональном уровне и/или в масштабе отрасли. 3 - осуществляет руководство исследовательскими или профессиональными группами при решении сложных или междисциплинарных задач
9	Владеет новейшими комплексными отраслевыми и межотраслевыми знаниями в области исследования и инноваций в профессиональной сфере	Владеет навыками решения проблемы методологического, программного и исследовательского характера, связанной с повышением эффективности производственных и исследовательских процессов	1 - демонстрирует высокий уровень самостоятельности в научной деятельности. 2 - несет ответственность за результат внедрения своих исследований и исследований научного коллектива, а также за их экономический эффект в масштабе отрасли, страны, на международном уровне. 3 - демонстрирует способность стратегического руководства большими научными и/или производственными коллективами, а также подготовки научных кадров